

گه له ك ژ وهلاتین ئه ره بی دنالن ژ پاشكهفتنا سیاسی و جفاکی و رهوشه نښیری و ئابووری، ژ بهر زالبونا تیتال و ئه دهتین عه شیره تگیری یین كهفتار

په رله مانی كه فاله تا رابونا وئ دكهت ژ بو بجه ئینان و بكار كرنا ئارمانجا كوژ بهرپرسياره تا سيسته مئ ديموكراسی يا راست و دروست د ملله تین ئه ره بی و همی ملله تین ديموكراسی دشپانین واندا هه به خو بگهورن ژ پاشكهفتنی بو پيشكهفتنی و شارستانیه تی، كهنگی شیا زال بیت ل سهر روئ كوله تیی (التابع و المتبوع) ئه و ل سهر وان زال بوی ماوه كئ درئژ ئه گه را پاشكهفتنی وگرئگت جفاکی ، چئ دبیت هنده ك بگور كیشه هه بن د ناڤه را فان ئارمانچ و ئوئ موسلمانه تیی تابهت ئازادین ته قایی و مافین زنی و قانونین دهستكرد و ئه وین جفاقا ديموكراسی بریقه دهن ، ههر وهکی ئه م دزانین كو روئ زاناین ئولی كو خلكئ ساده و نه فام و كره كوئ حكمدارو دهسته لاتی، رژیمین دكتاتورئ بناڤئ بنه مایین ئولی و سهنه ر شریعه تی ئه و زه لامین ئولی ئه وین دویقه لانكین حاكمین دكتاتورئ، یان پیقه گرئدای بهرنگاری وان تون دژی یاسایه كئ نه گونجیت دگه ل بو چونین وان یان دهركهفتی بن دگه ل شه ریعه تی و سونه تا ئولی . ژبو بهرژه وندین تابهت نهك ژ پویه یا وان ب ئولی فه . ههروهسا رهوتین ئولی ئه وین ئاشكرا بوین د گوره پانا سیاسی ل گه له ك وهلاتین ئه ره بی كو د راوستاینه دژی هاتنا سيسته مئ ديموكراسی بو وهرگرنتا دست هه لاتی . بهلئ ب باوه رین كو سيسته مئ ديموكراسی دئ ئارمانجا بجه ئینیت وهقیی و ئومئدا حه ز و ئاره زوین ملله تین ئه ره ب بجه ئینیت ئه گه ر هات و حكمرانی كه ته دهستین وان ل فان وهلاتان .

سیسته مئ خویئ سیاسی ب هه لبرئیت و نوینه رین خویین راست و دروست ب هه لبرئیت د سه قایه كئ ئازاد دا بی كیماسی یان بته عدایی و زوری لی كرن ، سيسته مئ ديموكراسی دشیت فان كاودانان په یدا بكهت دگه ل نه خسه كیشانه كا ئابوری ل سهر بنه مایین په یدا كرن و پيشئخستنا داهاتین وه لاتی ژبو خزمه تکرنا وه لاتی و ملله تی د ریکا نه خسه بین په یره و كری ژ بو پيشه سازیا وه لاتی و په یدا كرنا هوین به ره م ئینانئ ژ بو زیده كرنا به ره مئ چاندنئ و دهرامه تی كو دئ بیه ئه گه را كیم كرنا رژئا بی كارا د ناڤ ملله تی دا دئ بیه ئه گه را ژيانا ئارام و تیر و زیده تر بو همی چینین ملله تی دئ بیه ئه گه را په یدا بو نا ته ناهیی و كیمبونا ئازاویئ وب ئارامئ دئ نیرینین ملله تی گهوری ژ هزر كرنا په یدا كرنا كیشا و گپرو گرفتا و ئازوئ بو كاری و به ره م ئینانئ، ئاسوده بی د په یوه ندین جفاکی و خو گونچاندن ب دروستی

بهر نامئ سیاسی یئ فان هیژا دڤیت ل ئاستئ حه ز و ئاره زوین پتری یا پترا مه زنا ملله تی بیت ویئ فه كری بیت و روونبیت

دگه ل کریارا پيشكهفتنی دا و دگه ل بنه مایین ديموكراسی و رژگرتن ل خو و بهرانبه ری خو رژگرنتا مافی مروقان . بجه ئینانا همی ئارمانچین داخواز كری ژ رژگرنتا مافی مروقا و بهر به لاق بونا بیهن و بنه ماین ئازادئ دادپه روه ریا جفاکی همی دارو دهستین ل سهر رژئا دست هه لاتی وهردگریت دناڤ به را ديموكراسیه تا توخیبكری، یان سيسته مئ دستوری

رهو ریشالینه دناڤه مئ جفاكئ دا ژ ئالیین سیاسی و جفاکی و ئابووری و په روه رده بی و هزری ... و هتد . ژ گهورینا و چاك كرنا ئه و رژیمین دكتاتورئ كه نی و گری و خراب و ویران كری دبه رئ دا . و بدهنگه کی كو د خزمه تا ئارمانچ و ئومئد و پيش دیتنن وی ملله تی دا بیت .

گه له ك ژ وهلاتین ئه ره بی دنالن ژ پاشكهفتنا سیاسی و جفاکی و رهوشه نښیری و ئابووری، ژ بهر زالبونا تیتال و ئه دهتین عه شیره تگیری یین كهفتار، و بنه مایین كهفتار كو زال بووین ل سهر فان جفاكا كو كاره كئ جیهانا ئه ره بی كو دئ بیه ئه گه رین ب هیژ كو بارئ رژیمین نو كه گران بكهت و گه له ك گفاشتن دئ زیده بیت ل سهر فان رژئا و دئ نه چار بن كو به رئ خو بده ته ئك ژ دوو ریکا یاسیئ نابیت ، ئه وژی ئه فه نه :

بهلئ راستی و دیدارین میژوی دیار کریه كو هیمنی و خوراکرنا كاودانین سیاسی و ئابووری ل ژیر هه رسیسته مه كئ ديموكراسی و په رله مانی دراوستین ل سهر بنه مایین دستوری یین ساخلم و موكم ئه و دئ پيشكهفتنی و گه شه كرنئ په یدا كن و به ره ف باشر دئ جیت ، ههر چه نده ئه ف گهورینه دهیدی بن ژئ

ژ بهر كو ده لنگتیت و قوچانئ دگه ل كاودانین پاشكهفتی دكهت، ئه وئ مه نیشان پی كری ل سهری ، ههر كاره ك ژ فی جورئ یا بسانه می نابیت و دماوه كئ كورت دا دیار نابیت ، بهلكو دهمه كئ بهر فره دڤیت دا كو سيسته مئ ديموكراسی بشیت سهروری یا ملله تی یا دروست بسه پینیت، بریکا دروست كرنا سه قایه کی ژ بو سردا گرتنا ئازادیی یا ته بایی و ماف دانه ب دروستی بو ملله تی ئازادیه كا پر داکو بشیت

چاكسازیا سیاسی دجیهانا عه ره بی دا .

عبد الله مشختی (۳.۲)

ململانی یا كو دئ داخاز كه بین به رده وام بو چاكسازیی په یدابن و دئ ب پشته فان بن و دئ هیته هاریكاری كرن ژ هنده ك هیژین دی یین نیف دهله تی كو د بهرژه وندا وان دایه چاكسازین سیاسی بیته كرن ل جیهانا ئه ره بی كو دئ بیه ئه گه رین ب هیژ كو بارئ رژیمین نو كه گران بكهت و گه له ك گفاشتن دئ زیده بیت ل سهر فان رژئا و دئ نه چار بن كو به رئ خو بده ته ئك ژ دوو ریکا یاسیئ نابیت ، ئه وژی ئه فه نه :

- دهست ب چاكسازیی بكنه دهه می بواران دا ، هه له بهت ئه فه نه د هزرا واندایه هه كه نه چار نه بن ژ بهر كو كاودانین ديموكراسی دئ كورسین حكمداریئ ژبن وان كیشیت .
  - سهر كوت كرنا داخاز كه رین چاكسازیی ، ئه فه ئی شپانین فی ریکئ بزه حمتن و نكارن په یره و بكنه ل ژیر كاودان و ئه جندین نیف دهله تی یین نوی رئ نادن وهكو به رئ رژیمین دكتاتورئ ل دویف حه زو ئاره زوین خو ملله تی خو داخوازین وان یین ره و ب تانك و عه سه كری و چه کی بن بریکه ن و سه ركوت بكنه .
- هه له بهت ئه ف كاودانه دئ باره ك نوی په یدا كهت دڤئ ململانی دا، بیگومان دئ بابئ چاكی و خوشی د بهرژه وندا هیژین ئازادبخواز و ديموكراسی و چه پ ره و بیت هه كه فان هیژا وانه ژسه ره اتین چوویی بخو وهرگربدن و باش شروفه كنه خالین شكه ستین خو دیار كرن و سوپه بو چاڤدیریا وئ یا نژیكه .
- بیگومان كو ئارمانچ ژ بو په یدا كرنا سيسته مه كئ ديموكراسی ل ههر وه لاته کی ژ وهلاتان بو گهورینیت

نیشتمانی ب هیژ و چ بابه لیسك نه هژین . ملله تان ئه فو پیتقی ب فان كارو و خزمه تان هه یه و ل سه رفان بنه مایا دئ ئه ف هیژ و پارتیه هینه هه لسه نگاندن ل گوروان كار و كریا را دچئ كهت . و دهست پك ژ فان هیژین چه پ ره و ئه فو د تالی ته رازی یا جه ماوه ری دانه و پیدقی یه ل سهر ئك و به ری همی تشتا كوم بیت و هه ف گرتی بیت دهنده ك به ره یادا، یا ن هه ف په یمانانین موكم و بهیز دا و بیرو هزین موكم ژ بو خزمهت كرنا ملله تین خو، نهك ژ بو رازی بون ل سهر دهست هه لاتی و حكومداریئ، و به رده وام بیت ل سهر به لاق كرنا په یره وه كئ سیاسی و جفاکی و په روه رده بی مكموم و ب هیژ و پيشكهفتی و ئارمانجیت ته خ و چینان یین بهر فره بجه بهیت بو ملله تی ئه ره ب ل همی جهه کی و رادهست و چاك بیت د گوره پا نا سیاسی دا وه ك هیژه كا كاریگه ر شانازیئ بخو و ب پروژیت خو فه بیهت ، بهرنامئ سیاسی یئ فان هیژا دڤیت ل ئاستئ حه ز و ئاره زوین پتری یا پترا مه زنا ملله تی بیت ویئ فه كری بیت و روونبیت . ههروهسا بهرنامین گرنگین دی ئه وین گرئدایی ب ژيانا ملله تاقه ، ژ بهر كو ملله تان هه كه دیت ئه ف هه قه یمانی یا فان هیژا یا رژه و یا ب هیژه و راسته د دان و ستاندین خودا و د بهرنامین گه شه كرنئ دا، بیگومان ئالی سه نكا هیژین سیاسی دئ هنده ك گهورین كهفتنی ژ بهر بهرژه وندا فان ئالین چه پیره و دناڤ جه ماوه ری دا، ئه ف هیژه دئ بیه بنگه هین موكموین ئابوری یان

دگوره پانی دا و بنكه ك جه ماوه ری بو په یدابویه ل جادا ئه ره بی وهك هیژین هشك باوه ر و پارتین ئیسلامی یین نه رم، ههروه کی دیار بووین ل عیراقا ديموكراسیا ئه فو ، كو روئ هیژین چه ب ره و و ئازادی خاز كز بوویه و شكهستی ژ بهر فان رویدانین ئه فو دا تین ، بهلئ ههروه کی مه دیار كری ئه رینئ وهرگریت ژ بهر كو ئه ف هیژه دكارن رژین خو ئاڤا بكنه و مكموم بكنه لژیر سبیه را فان كاودانین ديموكراسی ئه وین كو تینه بجه ئینان پشتی قوناغا چاكسازیا سیاسی كو بویه داخوازك و پیدقی یه ك جه ماوه ری ل گه له ك وهلاتین جیهانا ئه ره بی، ل ژیر هه مان كاودانا هیژین چه پروو دكارن هه كه ر بقین به رده وامیئ بده نه گرئدانی و هه ف چونا ناڤ جه ماوه ری داو برهنگه كئ باشر وی كاری هه فزینی دگه ل قوناغ و كاودانین نافخویی و دهرقه بكنه و دكارن ته كتیكه كا ستراتیژی بكار بینن شوینا بنه مایین ئایدلورین كفن و یا هشك ئه و كو ج گهورین تیدا نه دهاته كرن دگه ل گورینین كاودانین وهختئ نوكه ل فی سهرده می به رئ خودان تینه كرن، بو هیژ و پارتین سیاسی ب چافه كئ دی ئه وژی ئه و كاری چ ئه ف هیژ و پارتیه پيشكیش بكنه و دهست فه ئینن بو ملله تا ژ دهست كهفتین خزمه تگوزاری و ئازادی و حال خوشیا ژیانئ ، كا وان هیژ و پارتان چ ئایدولوژی بو هزین فه لسه فی و بیر و هزین دوبرتر هه نه ، ملله ت ئه فو پیدقی ب فان یاری پی كرنا نینه بهلكو پیدقی ب ئازادیی و كارین خزمهت و ته ناهیی و پيشكهفتین هه مه جوور . تابهت یا زانستی و بنگه هین موكموین ئابوری یان